

INTRESSANT FAKTA OM VÅR OMVÄRLD KOPPLAT TILL SKOLANS KURS- OCH ÄMNESPLANER

Bild: [Lusi](#)

Uppdaterad
version!

EUROPEISKA UNIONEN (EU)

– Vilka är EU:s viktigaste uppgifter
och hur stiftas lagar i EU?

Version: 3.00

Bild: [The UK Human Rights Blog](#)

OLIKA ASPEKTER AV EUROPEISKA UNIONEN

- Hur växte EU fram och vilka är EU:s viktigaste uppgifter?
- Vilka är EU:s institutioner?
- Hur stiftas lagar i EU?
- Hur påverkar EU vår vardag?
- Allmän faktakunskap om EU:s länder, invånarantal i länderna, samt skillnad i BNP.

Målgrupp: Grundskolans senare år och gymnasiet

Tid: 3 lektioner

Form: Genomgång av läraren varefter eleverna arbetar med frågor som de besvarar med hjälp av factlab i kombination med andra källor.

Redovisningssätt: Avslutas med diskussion/redovisning av arbetsuppgifterna i helklass. Eventuellt med skriftlig inlämning av frågorna eller ett avslutande skriftligt prov på EU.

Material och verktyg: Tillgång till datorer, Internet, och projektor.

Pedagog: Carl-Henrik Larsson, Karlskrona. Gymnasielärare i hi, re och sh

Beskrivning och syfte

Syftet med denna uppgift är att ge elever kunskap om hur EU växte fram samt unionens viktigaste uppgifter. Eleverna kommer att få insyn i vilka EU:s institutioner är samt vilka uppgifter dessa institutioner har samt hur lagar stiftas i EU.

Genom denna uppgift kommer eleverna också att få kunskap om levnadsförhållanden i EU:s medlemsstater, vad gäller skillnader i medellivslängd, invånarantal i länderna samt ekonomiska skillnader m.m.

VAD SÄGER KURS- OCH ÄMNESPLANEN?

Lgr 11

Centralt innehåll för Samhällskunskap i årskurs 7–9

- Sveriges politiska system med Europeiska unionen. Var olika beslut fattas och hur de påverkar individer, grupper och samhället i stort.
- Europeiskt och nordiskt samarbete, dess bakgrund och innehåll.
- Individers och grupperns möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling samt hur man inom ramen för den demokratiska processen kan påverka beslut.

Lgy 11

Centralt innehåll för Samhällskunskap 1a2 och 1b

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter.

Fakta märkta med [Factlab Sigill](#) kommer alltid från hänvisade källor.

Tänk på att statistik i allmänhet och factlab i synnerhet inte presenterar några teorier eller slutsatser, **bara fakta**. Det är upp till Dig att söka, laborera och dra egna slutsatser och då få nytt perspektiv på dina "egna sanningar".

GÖR SÅ HÄR:

1. Läraren har en genomgång och visar och förklarar de förberedda bokmärkta webbsidorna i Factlab (se genomgång längre ner). Läraren gör eleverna delaktiga i genomgången genom att ställa relevanta frågor kopplade till Factlabs statistik samt återkopplar till texterna som eleverna har läst.
2. Läraren delar ut arbetsuppgifterna till eleverna (se arbetsuppgifter nedan) och hjälper dem att komma igång med arbetet. Eleverna arbetar gruppvis eftersom de då ges möjlighet till diskussion och djupare reflektion.
3. Eleverna redovisar svaren i helklass. Kan även kombineras med skriftlig inlämning av svaren på frågorna om läraren anser det relevant.

GENOMGÅNG

1. Som en förberedelse inför genomgången är det bra om läraren bekantar sig med [EU:s officiella webbplats](#). Här finns all grundläggande information som genomgången bygger på.
2. Läraren börjar sin genomgång med att berätta bakgrunden till EU, hur unionen växte fram under 1950-talet efter att 6 europeiska länder undertecknat det s.k. Romfördraget. Det bestod av två avtal om kol- och stålsamarbete, även kallat den europeiska kol- och stålgemenskapen. Detta var början till det som skulle bli Europeiska gemenskapen (EG) senare omdöpt till Europeiska unionen (EU). Unionen har hela tiden utökats och omfattar idag 28 medlemsstater. Sverige blev medlem 1 januari 1995 efter en folkomröstning som hölls 1994.

Kommentar: Fråga eleverna om de vet vilka de 28 medlemsländerna i EU är samt om de känner till vilka länder i Europa som inte är med i unionen.

3. Visa bokmärkeslänk [EU:s medlemsstater - invånarantal](#)

Kommentar: Statistiken från Factlab visar EU:s medlemsländer, invånarantal i länderna, huvudstäderna, officiellt språk, statsskick samt dominerande religion. Bläddra igenom statistiken och låt eleverna kommentera. Kände de till vilka länder som var mest folkrika respektive minst folkrika?

4. Läraren lyfter fram EU:s viktigaste institutioner och presenterar vilka deras främsta uppgifter är. Tyngdpunkten ska ligga på Europaparlamentet (Företräder medborgarna i EU. Ledamöterna väljs av medborgarna i EU genom val vart femte år), Europeiska unionens råd (Även kallat ministerrådet, och företräder medlemsländerna), samt EU-kommissionen (tillvaratar unionens intressen). Det är dessa tre institutioner som utarbetar initiativ och lagar inom EU. Två andra institutioner som kan omnämnas är EU-domstolen och Europeiska revisionsrätten. På EU:s officiella webbplats finns bra och tydlig information om institutionernas olika uppgifter.

5. Visa bokmärkeslänk [Valdeltagande till EU-parlamentet 2014](#)

Kommentar: Statistiken visar valdeltagandet till EU-parlamentsvalet 2014. Låt eleverna fundera över varför valdeltagandet var så lågt i vissa länder samt betydelsen av att utnyttja sin röst i ett sådant sammanhang. Vad kan hända om man inte utnyttjar sin demokratiska rättighet att rösta?

6. Låt eleverna fundera över hur EU-medlemskapet påverkar vår vardag. Vad många inte tänker på är hur mycket EU-medlemskapet egentligen påverkar oss. Ibland brukar man tala om att EU vilar på tre stycken pelare. Dessa kan sägas sammanfatta grundtanken bakom EU.

Den första pelaren är de fyra friheterna. Kapital (pengar) och varor skall fritt kunna föras inom Unionen. Det skall vara lätt att resa inom unionen, utan krångliga gräns- och tullkontroller samt att olika former av tjänster och arbeten skall kunna utföras inom unionen utan att krångliga regler sätter stopp. Den andra pelaren handlar om att länderna inom unionen skall ha en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik och den tredje pelaren handlar om att länderna inom unionen skall samarbeta polisiärt och rättsligt. Begår någon ett brott i ett EU-land skall brottslingen inte kunna gömma sig i ett annat EU-land.

Det är dessutom viktigt att Sverige följer de regler och lagar som EU:s institutioner beslutar om. Sverige, precis som de andra EU-länderna kan i annat fall dras inför

EU-domstolen. Om en svensk lag strider mot EU-lagen så är det EU-lagen som går först. Inom handels- och miljöpolitik har EU mycket att säga till om. Inom andra områden har Sverige självbestämmande. Det gäller exempelvis bostadspolitik och vårt skolsystem.

Presentera för eleverna hur en lag i EU blir till. Information om detta finns på EU:s officiella webbsida. Där finns också detta filmklipp som presenterar ämnet på ett enkelt och pedagogiskt vis. Visa länken [EUROPA - Så fattar EU sina beslut](#) (Filmen finns längst ner på sidan)

EU:s lagar och regler påverkar vår vardag mycket. I det sammanhanget kan det vara intressant att titta närmare på hur högt förtroendet är för EU bland befolkningen i ett antal av EU:s medlemsstater. Visa bokmärkeslänken [Förtroende för europeiska Unionen](#).

Kommentar: Statistiken visar hur stort förtroende befolkningen i EU-länder har för unionen, i %. Alla EU:s länder deltog inte i undersökningen och därför visar statistiken endast sex av länderna. Första kolumnen visar hur stor andel av invånarna som har en hel del förtroende med EU, den andra kolumnen visar hur stor andel som har ganska mycket förtroende för EU och den sista visar hur stor andel som inte har något förtroende alls för EU.

Låt eleverna fundera över vad statistiken visar. Hur ser unionens framtid ut om det är så många människor som saknar förtroende för den? Vad kan EU centralt från Bryssel göra för att öka förtroendet? Varför är förtroendet för unionen så högt i vissa länder och så lågt i andra? Vad beror det på?

ARBETSUPPGIFTER

Att vara medlemsland i EU kostar pengar. Varje EU-land betalar en avgift till unionen. Avgiftens storlek beror på landets bruttonationalinkomst (BNI) samt tullar och avgifter som länderna får in genom handel med andra länder. Sverige betalade 2013 lite mer än 37 miljarder kronor i avgift. Men länderna får också pengar tillbaka från EU i form av olika bidrag, pengar som går till exempelvis ländernas jordbruk, miljöprojekt, regionala utvecklingsprojekt, hållbar utveckling, kulturprojekt m.m. Se mer information om detta på EU-upplysningens hemsida. Länk [Sveriges EU-avgift - EU-upplysningen vid Sveriges riksdag](#)

I bokmärkeslänkarna nedan hittar ni statistik över hur mycket pengar (i miljoner Euro) som EU:s medlemsländer får i olika EU-bidrag.

Bokmärkeslänk [EU:s utgifter för administration, landsbygdsutveckling och hållbar tillväxt](#).

Bokmärkeslänk [EU:s utgifter totalt](#)

Kommentar: Här är en kort kommentar till bokmärkeslänkarna ovan. Genom landsbygdsutveckling stärks landsbygdens ställning i länderna. Genom hållbar tillväxt vill man skapa en ekonomisk utveckling som tar hänsyn till framtida generationers möjlighet att kunna tillgodose sina behov. De totala utgifterna är den totala summan pengar (i miljoner Euro) som länderna varje år får i EU-bidrag.

Ni kan använda er av svenska FN-förbundets hemsida - Globalis - när ni skall hitta information om länderna [Globalis-svenska FN-förbundet](#).

1. Hur stor är skillnaden i svenska kronor mellan det land som får mest i EU-bidrag för administration och det land som får minst. Tänk på att siffrorna i statistiken anges i miljoner Euro. Vad tror ni att denna skillnad beror på?

2. Vilka två länder får enligt statistiken mest i EU-bidrag för landsbygdsstöd. Räkna ut hur mycket pengar omsatt i svenska kronor länderna får årligen. Jämför detta med det land som får minst i landsbygdsstöd. Ta reda på varför det just är dessa två länder som får så mycket stöd till landsbygden.

3. Att skapa en hållbar tillväxt, där framtida generationers möjlighet att tillgodose sina behov är i centrum, är en mycket viktig målsättning. Kolla i statistiken och plocka ut de tre länder som får mest stöd för en hållbar tillväxt. Hur mycket pengar är det i svenska kronor som dessa länder får, och ta reda på vad det är som gör att just dessa länder får så mycket stöd för hållbar tillväxt.

4. Kolla igenom statistiken för hur mycket länderna i EU totalt får i bidrag. Hur mycket pengar (i svenska kronor) får det landet som får mest bidrag jämfört med det landet som får minst bidrag? Varför tror ni att det skiljer sig så mycket åt vad gäller hur mycket bidrag länderna i EU får? Diskutera och fundera vad dessa skillnader kan bero på.

Öppna bokmärkeslänken [BNP per capita i EU:s länder 2000-2017](#). Det är intressant statistik som visar hur BNP per capita har utvecklats i de länder som var medlemmar i EU 2018 jämfört med 2000. I vissa fall har denna ökning varit dramatisk. Här är en länk om man är osäker på vad BNP per capita (per person) innebär - [BNP per invånare - Globalis.se](#)

Kolla igenom statistiken över hur BNP per capita har utvecklats i EU:s länder 2000-2018. Första kolumnen visar ländernas 2000 och den andra kolumnen 2018. Tänk på att summorna är i amerikanska dollar.

5. Vilka fyra länder har haft den största ökningen av BNP mellan 2000-2018? Räkna ut hur stor denna ökning har varit i svenska kronor. Ta sedan reda på när dessa länder blev medlemmar i EU. Tror ni att EU medlemskapet har påverkat ländernas BNP i positiv riktning? Diskutera och fundera.

Tänk på att statistik i allmänhet och factlab i synnerhet inte presenterar några teorier eller slutsatser, **bara fakta**. Det är upp till Dig att söka, laborera och dra egna slutsatser och då få nytt perspektiv på dina "egna sanningar".

Om du har synpunkter eller frågor gällande factlab lektioner så är du välkommen att kontakta oss på adressen: info@factlab.com